

LUPȚA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Teleton Nr. 47—82. —

... .. APARE
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
insertiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Cătră alegătorii din Beiuș și jur!

Primum dela un fruntaș din părțile Beiușului ar-
ticolul-apel, pe care îl dăm aci. —

Privirile tuturor Românilor spre voi
sunt îndreptate, alegători ai cercului
electoral Beiuș-Vaşcău!

Popor pe cât de frumos și blând,
pe cât de harnic și tare; pe atât de
trudit și desnădăduit, — Tu, care
ești frate cu codrul și ești totuși des-
moștenit și de stânca și de apa și de
frunza și de iarba codrului, Tu, copil
al răbdării de veci, în ceasul care se
apropie și-vei oare încâtro să mergi?
Îți vei cunoaște oare rostul?

Ai avut și Tu odată focul tău în
vatra ta?... L'ai avut! Vremurile sunt
uitate. Dar ele se vor reîntoarce. Ai
trudit și ai răbdat și atunci. Grijile și
necazurile tăiat-au brezde adânci pe
fruntea Ta și atunci. Dar ai avut o
mângâiere, că Tu ai suflat în focul
Tău, când ai vrut să'l întezești și tot
Tu ai adunat cenușe în jurul spuzei
lui, când ai vrut să'l potolești. Ai mun-
cit pentru casa și pentru vatra Ta.
Puținul care l'ai avut nu l'a luat ni-
meni dela Tine. Pricinile, cari s'au
prilejuit au fost împăcate prin sfatul
bătrânilor cumiști, al oamenilor buni
și de omenie. Dacă au venit dușmani
sălbateci preste Tine, Te-ai luptat cu
ei. Sălbatecii cum au venit așa s'au
dus și Tu, Popor Român, ai rămas
neclintit, îndestulindu-Te cu puținul
Tău și umplând codrii cu doinele
Tale.

Aceasta este amintirea vremilor stră-
bune. Iar astăzi?

Astăzi suflă notarul și executorul
și jandarmul și mulți alții în focul
Tău și Ți'l împoașcă și i-Ți umple
casa cu fum amar.

Păcătoșii cei mulți, câți se află prin-
tre Cârmuitorii, cari s'au trezit în vre-
murile mai nouă în capul Tău, sunt
mult mai răi decât sălbatecii din vre-
murile întunecate. Aceia treceau odată
și știai că sunt dușmani și îi aștep-
tai cum li-se cădea, cu măciuca oșe-
dită. Cu grabă mare veniau, dar cu și
mai mare grabă se duceau. Aceștia
nu se mai deslipesc de Tine.

Mult s'a întunecat soarta Ta iubit
Popor Român. Răbdat-ai sete și foame,
ger de iarnă și arșiță de vară, bătaie,
sudălmii și batjocure. Ocară Ți-a fost
numele, iar ființa Ta încunjurată cu
hulă. Tras-ai în jug și ai voit să'l

scuturi; dar biciul a plesnit pe spa-
tele Tale. Rupt de foame și de trudă,
Ți-ai ridicat privirile rugătoare... Ți-ai
stâmpărat pe jumătate setea și foamea
și iar a plesnit biciul pe spatele
Tale.

Plecat-ai în lumea mare, ca să cauți
îndulcirea sorții Tale. Te-ai înstră-
inat de părinții Tăi, de vatra Ta,
dar din agoniseala Ta tot cu nimic Te-ai
ales.

Așa Te copleșesc și Te doboară
toate relele.

Cine să Vă îndrepte? Cine să Vă
călăuziască? Cine să Vă arate calea
pe care să ieșiți din iadul acesta?

Venitu-Vi-au unii înainte, Vi-au ară-
tat o cale și au zis, că e numai flori
și primăvară dealungul 'ei și că duce
la belșug și îndestulare, la isvorul tu-
tutor bunătăților.

Cine o trece,

De amar îi trece!

Bine ar fi fost, dacă ar fi fost așa
într'aievea. Dar a fost, că Vi-au dat
arătător de cale și povățuitor și Vi-au
dat și bani și beutură și mâncare,
numai să'l urmați. L'ați urmat și l'ați
ridicat pe umerii Voștri. Dar unde ați
ajuns? Cel înălțat de Voi s'a desfă-
tat în belșugul sporit prin sudoarea
Voastră, iar Voi ați fost batjocuriți, bă-
tuți de jandarmi. Și toate făgăduințele
au fost mințite.

Vi-au venit și alții și-au spus, că
drumul ce duce la codrul plin cu cân-
tări, la un scut bun și alinat — este
lung și greu și e sădit cu spini și cu
bolovani. Calea e îngustă. Prăpastie
în dreapta, prăpastie în stânga. De
nori e aninată și fulgerul o luminează
în văzduhuri se ridică și trăznetele o
leagănă.

Au fost frați de-ai Voștri, cari Vi-au
spus aceste. Și Vi-au mai spus că
anevoie se va găsi omul, care să Vă
conducă pe această cale plină de pri-
mejdii și de greutate. Dar dacă se va
afla: urmați-l. Acolo unde duce calea
aceasta e o vale frumoasă, pe plaiuri
boi cu clopote, în sat biserică și turn cu
cruce, case curate, vetre mănoase,
flăcăi și fete frumoase încinse în ve-
selă horă.

Și s'a desfăcut dintre Voi un tiner
inimos, ca să Vă conducă pe această
cale, ce duce la locul unde focul Vos-
tru Voi îl aprindeți și Voi Vă încăl-
ziți la el, unde vatra Voastră e a
Voastră.

Dar n'ați voit. Ci ați apucat pe ca-

lea cealaltă. Pe calea ademenirilor
pe calea minciunilor, cari Vi-au făgă-
duit fericire și Vi-au adus rușine și
vărsare de sânge.

Ce veți face acum?

Pe care cale veți apuca?

Fiți cu ochii în patru frați Români!
Răsăriva dintre voi iarăși un călă-
uz bun și drept. Iar de va răsări, îl
veți cunoaște oare?

Povățuitorul Vostru și arătătorul a-
devăratei căi va fi nu acel, care va veni
cu aldămaș și cu mită, ca să Vă
cumpere; ci acel, care va lua și el
pe umerii sei sarcinele grele, cari Vă
apasă pe Voi și suferințele, cari Vă
seacă puterile. Acesta să fie semnul
de pe care îl veți cunoaște. Când se
va ivi unul ca acesta urmați'l cu dra-
goste și fără teamă; căci nu veți ră-
mânea înșelați!

Dumnezeu cu Voi și cu cauza Voas-
tră sfântă!

Sărbările dela Băsești. În legă-
tură cu sărbările dela Băsești din
prilejul adunării despărțământului „A-
sociațiunii“ și a reuniunii femeilor,
ziarele maghiare, în frunte cu „B.
Hirlap“ s'au grăbit să trimbițe în lu-
me că la Băsești s'a ținut un mare
sfat politic, la care au luat parte mai
mulți foști miniștri din România etc.

II. Sa dl George Pop de Băsești
ni-a împuternicit telegrafic să desmin-
țim aceste insinuații, cărora nici un
om cu judecată serioasă nu le va fi
dat crezământ. La Băsești nu s'a fă-
cut politică. Aceasta o pot dovedi, în
afară de pretorele care a asistat la
serbări, și asistența de 50 de jan-
darmi.

Noi și România. Chestiunea e cu mult
mai limpede, decât să ceară o lungă expli-
cație. Ori-cât ar vedea vre-un scriitor, sau
vre-un politician din București, că datoria
noastră, a presei de aici, este de a ne
amesteca și în afacerile interne ale statului
român, convingerea noastră este alta și ati-
tudinea noastră va rămânea neschimbată.
Interesele noastre *politice* nefiind aceleași,
este datoria fiecăruia să și le apere singur,
îndeosebi în ce privește gospodăria casnică.
Nici noi nu am putea determina un curent
mai favorabil, unde partidele politice nu
reueșc să facă ordine și nici partidele din
regat nu ne-ar putea nouă ajuta în cas de
destrăbălare. Și apoi mai sunt și anumite
cerințe de politică internațională, anumite

considerații pentru raporturile cu popoarele statului nostru, cari ne impun oare-care obiectivitate în judecarea cătorior noastre politice.

Cât pentru interesele generale de *românism* și de *cultură națională* firește stăm cu totul altfel. În acest punct, fără să așteptăm îndemnuri dela alții, am fost totdeauna la locul nostru și ne-am spus cuvântul. Cultura și românismul sunt produsele sforțărilor morale și intelectuale ale tuturor, atât ale noastre, cât și ale celor din Regat, pe când politica ne-am făcut-o pururea separat, fiindcă așa au voit împrejurările. Nici Barițiu și nici alți oameni culți de-ai noștri rămași aici, nu s'au amestecat în afacerile regatului român decât în casuri *generale*, iar când s'au abătut dela această regulă, au făcut greșeli, pe cari noi nu voim să le facem, fiindcă ne place corectitudinea.

Acum, că nu luăm poziție pentru nici un partid, și totuși un politician din București a exprimat curioasa bănuială, că nu o facem, pentru-că am avea legături sau cu dl Sturdza, sau cu dl Ionescu. Dar încă dacă ne-am pronunța pentru unul sau pentru altul!

Sfaturile sunt frumoase, dar numai atunci când sunt acceptabile. Și ele nu sunt acceptabile mai ales atunci, când se dau tot soiul de *insinuări* împotriva unor oameni prea serioși ca să se abată dela datoria lor și prea buni ca să se supere pe merituosii sfătuitori, fie ei cât de impulsivi.

Politică în stil mare. „Dacă privim lucrurile mai temeinic, trebuie să recunoaștem că au dreptate cei cari susțin că politica maghiară și-a pierdut caracterul de politică în stil mare, nu acum, ci înainte de aceasta cu ani mulți. Guverne, cari n'aveau încredere nici în ele nici în națiune, ș-au obișnuit pe maghiari să nu se gândească decât la ziua de azi; oameni fără convingeri morale propagau ruina morală și o clipă măcar nu s'au gândit că și morala are rost în gospo-

dăria intelectuală a națiunilor!“ zice „B. H-p.“ în numărul său de Duminecă.

Nu acum, ci înainte de aceasta cu ani mulți!...

Firește, nu acum, caci astăzi politica maghiară nu știe decât de morală, de cinste, de idealuri. . . Dovadă Polonyi, patroana Wallenstein Roza, Nessi Pál, Eövös Bálint, etc. etc...

Conflictul cu Croația. Deputatul croat Supilo continuă cu articolele sale în chestiunea conflictului și declară, că acest conflict a fost *comandat* și *înscenat* intenționat din partea lui Wekerle, care dela început a fost un dușman al coaliției sârbo-croate. De aici „desvălirile“ necurmăte ale lui „P. Lloyd“, interpelețiile din Cameră și răspunsurile lui Wekerle. Nereușind să provoace acest conflict pe altă cale, s'a folosit de proiectul lui Kossuth.

Supilo amintește un caz extrem de important și caracteristic. În Aprilie i-s'a notificat Camerei ungare alegerea alor 8 deputați croați, delegați pentru Cameră. În traducerea maghiară a notificării se vorbește de „Camera comună ungară-croată“, pe când în originalul croat e vorba numai de „Camera comună“, iar traducerea s'a făcut în ministerul de interne. S'a promis ce-i drept, că împotriva acestui traducător se va porni cercetare disciplinară, dar până astăzi nu s'a întâmplat nimic.

Presa maghiară s'a folosit însă de acest incident și a început atacul împotriva Croaților.

Supilo promite și alte amănunte interesante.

Împotriva protecției. Personalul administrativ al Casei de păstrare a poștelor s'a asociat împotriva acestei puteri mari. I-au prezentat ministrului Kossuth o rugămintă umilită, cerând să țină compt la numiri de anii de serviciu. În dosul acestei petiții se ascund, cu siguranță, experiențe triste. Și e caracteristic că am ajuns să fim nevoiți să admoniem chiar și pe miniștri să nu uite de dreptatea cea mai elementară.

Protecția a înflorit sub liberalism și ar fi foarte trist, dacă guvernul național ar fi moștenit dela liberalism nu numai direcția și temelia vechei politice, ci și floarea protecționismului. Un mic memento, prin urmare, n'a fost de prisos, chiar și dacă s'a spus la adresa lui — Kossuth! („Álko-tmány“).

ROMÂNIA.

Remaniere ministerială?

Ziarele opoziționale din România înregistrează zvonul ce circulă în unele cercuri conservatoare, anume că dl Sturdza vrea să facă la toamnă o remaniere ministerială.

Un ziar conservator scrie chiar că în ultimul consiliu de miniștri ce s'a ținut înainte de plecarea d-lui Sturdza în streinătate, s'a pus pe tapet chestiunea unei remanieri ministeriale.

Cu acest prilej, d. Sturdza a declarat că, în actuala formațiune ministerială și cu nemulțumirile ce s'au creat în partid, este cu neputință să nu se producă în sânul Parlamentului, printre membrii majorității, un curent defavorabil băncei ministeriale, care ar putea să fie împiedicată din această pricină la îndeplinirea diferitelor reforme ceși propune.

Ziarele liberale nu confirmă zvonurile.

Profesorii secundari la Regele.

Vineri la orele 4 p. m. M. S. Regele a primit în audiență la castelul Peleş delegația profesorilor secundari compusă din d-ni N. Ionescu, Otescu și Gh. Nicolae-vici.

Timp de peste o oră Suveranul s'a întreținut cu membrii delegațiunei în modul cel mai amabil, arătându-le o mare bunăvoință și ascultându-le cu cel mai viu interes plângerile.

Delegația a descris M. S. Regelui măsurile d-lui Haret, arătând situația critică creată corpului profesoral secundar.

Cu această ocaziune delegația a înmănat Suveranului un memoriu asupra acestor măsuri.

Convocarea sesiunii parlamentare.

Se afirmă că d-nii Sturdza și Costinescu au căzut pe deplin de acord ca parlamentul să fie convocat în sesiune extraordinară la 10 Octomvrie, pentru a începe să se ocupe

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA“

Grigorescu.

— Foileton original al „Luptei“. —

Grigorescu, cel dintâi și cel mai mare pictor al neamului nostru s'a stins în casa lui din Câmpina, în mijlocul naturii ce i-a prilejit cele mai frumoase pânze din opera lui măreață de cântăreț al țării sale.

Artistul cu părul ca argintul și cu ochii negri focosi, cel ce o viață întreagă și-a petrecut-o în mijlocul văilor, și muncelelor de la poalele munților, nemurind în haina coloarei toate frumusețile țării, s'a stins în aceeași minunată singurătate în același farmec al liniștei, în care ăa durat-o pururi. Nimic din zurbava lumii nu ăa făcut săși lase traiul lui patriarhal de cântăreț idilic și nici odată nu a putut să se înstrăineze vreme îndelungată de pajiștele lui luminoase, de dumbrăvile solitare și de părăurile zglobii ce-l chemau din depărtările Apusului în surusul lor nostalgic.

Era înlănțuirea adâncă dintre fire și artist era legătura aceia eternă dintre om și

natură ce a făcut, prin puterea geniului lui, să palpitate în toate lucrurile, până și în cele mai mici pânzișoare, acel farmec de nedescris, ce-ți dă impresia desăvârșitului.

Subțirel, micuț, cu mersul lui domol de om dintr'altă lume, pictorul veșnic tânăr, când ți se ivea în cale cu o privire îți umplea sufletul de bunătațea ochilor lui de visător; sau te cutremura cu focul lor neînțeleș, ciudat. Întrebai pe un țaran de prin partea locului ceva despre el și atunci omul cu o mândrie fără seamăn, îți spunea: „păi e Domnu Grigorescu pictoru nostru d'aici.“ Și „d'aici“ înseamnă toată nemărgenita vale a Prahovei, toată regiunea dealurilor, cu frumusețile tainice ce trăiesc în toate pânzele marelui artist.

A spune ceva despre opera lui imensă înseamnă a fi într'o continuă contemplare a ori cărui colțișor de natură ce-ți se arată, înainte, a-ți uita de tot ce e urit, și a-ți aduce aminte rând pe rând de nenumărate clipe de extaz ce le-ai simțit în fața frumuseților țării noastre.

E o dragoste nemărginită de tot ce e al țării, de tot ce are o notă curat românească, în ori-ce lucrare a lui Grigorescu.

Dealurile se încovoie vinete sub un cer străveziu de dimineață și pe o cărare suie ușurel un ciobănaș urmat de turmă, scaldat în lumina zorilor. Lâng'o fântână o fată subțirică cu ochi galeși își răzică urciorul de ghizd, te așteaptă parcă să-i ceri ca să te lase să bei, — dincolo o dumbravă tinăra cu frunzișuri galbui, primăvăratică, își răsfăța podoaba sub un cer pe care plutesc nori albi, bulbucați. Apoi ți se desface un drum larg înainte, o întindere nemărginită și din fund zărești înaintând din greu un șirag de care cu boi albi ca și pulberea drumului bătut de soare, ca și sucmanele țaranilor ce merg pe delături. Le auzi glasurile vesele și mai dincoace îi zărești p'aproape, un car plin cu fete și femei legate la cap ușurel cu basmelele albe, strânse în fotele lor roșii, închise, și drumul coboară clinul unei coaste, boii o iau mai repede la vale, îi vezi cum se opintesc în aceeași mișcare să stăpânească scoborâșul; apoi drumul se întinde iară neted până s'apropie de-un vad. De dreapta și de stânga codrii stufoși, în vad o turmă însetată soarbe lacomă apă limpede și cu boturile plecate vitele trec încet vadul.

de reformele agrare și în special de tocmelele agricole, așa ca tocmelele pentru anul viitor să se facă după noile modificări.

Serbările culturale din Băsești.¹

Au trecut două zile dela aceste sărbători mărețe. Au încetat de a suna clopotele, s'au reîntors pe acasă cele 5 mii de români, — inteligenți și țărani. Au dispărut din grădină, cele mai fragede, mai frumoase floricele alor 50 de comune: copilași aduși la expoziția de copii, aranjată de „Reuniunea femeilor române Sălăgene“. E liniște adâncă. Dar parcă frunzele întinsului codru și azi mai șoptesc cu mândrie despre fiii săi, pe cari i-a văzut în multe lupte, a căror soarte a deplâns-o de multe ori, dar pe cari așa mândri încinși în horă nu i s'a dat să-i vază până acuma la adânci bătrânețe.

Această șoaptă o înțelege fiecare român. Și fiecare își sapă adânc în inimă cele auzite și văzute în zilele petrecute la Băsești, dela părinții culturei românești din părțile aceste: pururea luptătorul tată: „Despărțământul Sălăgiu-Chiorean al Asociațiunei“ și gingașa mamă: „Reuniunea fem. rom. Sălăgene“. Acești părinți întruniți cu fiii lor din prilejul aniversării a 72-a a nașterii sale au adus prinosul de iubire, mulțumită și admirare bunicului lor, patronului tuturor instituțiilor românești ilustrității dlui George Pop de Băsești.

În Băsești, cu săptămâni înainte s'au făcut pregătiri pentru reușita splendidă a sărbătorilor culturale. Inteligența și țărani de aici cu zel și cu ambiție și-au dat toată silința pentru o primire solemnă.

La 3 August toată comuna era în haină sărbătorească. În capul satului, o poartă trimfală rădicată de țărani cu inscripția: „Bine ați venit“. La orele 6 p. m. a eșit în drum la vre-o trei kilometri dela comună inteligența din Băsești și jur, în multe trăsuri pentru întimpinerea comitetelor, cari nu peste mult sosesc în frunte cu venerabilul director a despărțământului Alimpiu Barboloviciu și dna Maria Cosma n. Dragoș, prezidenta reuniunei.

În capul satului s'a făcut primirea oficiasă. Aci, în frunte cu dl Antoniu Bălibanu

¹ Raport, ce ni s'a înmănat cu întârziere de 3 zile.

preotul local, a fost de față o mulțime mare de săteni și mai mulți călăreți sub conducerea dlui adv. Dr. Aurel Nyilvan îmbrăcat în haine țărănești. Pe cei sosiți i-a bineventat dl Antoniu Băliban. Răspunde dl vicar al Sălăgiului, președintele despărțământului, A. Barboloviciu. Apoi Ana Nicișan, o fată de țăran din Băsești, a salutat în numele sătenilor comitetele și toți oaspeții sosiți, predându-i tot odată doamnei prezidentă un buchet frumos de flori.

Seara la 8 ore toți oaspeții sosiți — vr-o 60 la număr — au fost invitați la cină la dl George Pop de Băsești, după care tineretul a dansat până la orele 11 din noapte.

Duminecă în 4 August, la orele 7 dimineața s'a oficiat serviciul divin de dl A. Barboloviciu cu asistența dlor Augustin Vicaș protopop în Hidig și A. Bălibanu. Cântările bisericesti au fost executate de corul teologilor Gherlani sub conducerea dlui Ioan Groza t. abs. și de cel al plugarilor din Băsești sub dirigența dlui dr. I. Cl. Iuga c. adv. Ambele, dar mai cu seamă cel din urmă, a pus în uimire pe evlavioșii ascultători.

După sfânta liturgie, tot în biserică și-au ținut adunarea generală cele două instituțiuni culturale sus amintite.

Dl Alimpiu Barboloviciu, directorul despărțământului, cu cunoscuta d-sale vervă oratorică deschide adunarea. Ia apoi cuvântul dl George Pop de Băsești și salutând în numele Băseștenilor adunarea, expune monografia comunei cu date autentice, cari dovedesc că deja în 1391 să face amintire despre Băsești și că înaintașul Popenilor din Băsești Stefan Popa — ai cărui strănepoți formează azi cea mai mare parte a populației de aici — a primit dela principele Toköli, pentru faptele sale patriotice, nobilitatea și donațiunea asupra Băseștilor. Această donațiune și nobilitare a fost recunoscută și întărită și de principele Apafi.

Urmează apoi frumoasa vorbire a dlui dr. Coriolan Steer reprezentantul despărțământului Tășnad.

Secretarul despărțământului dr. Coriolan Meseșian cetește raportul asupra activității comitetului dela ultima adunare generală. Făcându-se înscrieri noi, se incassează suma de peste 500 de coroane.

Să relege membrii vechi din comitet și să alege ca membru nou dl N. Munthiu secretarul Silvaniei. După aceasta președintele ridică ședința.

Urmează adunarea Reuniunii femeilor.

Prezidenta dna Maria Cosma în cuvinte frumoase schișază rolul femeii în viața unui popor și însemnătatea reuniunei și deschide ședința.

Dl A. Vicaș secretarul reuniunei cetește raportul comitetului despre activitatea reuniunei reamintind serbarea iubileului de 25 de ani a acestei reuniuni.

După esmiterea comisiilor se ridică ședința. În urmă tot publicul dela biserică, de pe drum, de pe la case grăbește la expoziția de copii, care a avut loc în parcul Il. Sale George Pop de Băsești. — Ce priveliște! Câtă frumusețe!

Cei de față toți au rămas încântați de cele văzute. Comisia de premiare, dnele M. Cosma, Elena Hosszu Longin n. Pop de Băsești, Eleftera dr. Mihalyi și dl dr. Ambroziu Boythor medic; au dat aproape tuturor copilașilor premii de bani dela marele menate dl George Pop de Băsești. Ce fericire, ee suvenirii dulci pentru acești micuți Românași.

Cu premiul I. un galbin de 20 coroane, o cămașe din atelierul de țesături a reuniunei femeilor române din comitatul Hunedoarei donată de către prezidenta acesteia dna Elena Hosszu Longin și o icoană din istoria neamului românesc donată de către dl inginer Petru Lucaciu din România a a fost premiat Victor Fălăuș din Nadiș, copil de 2 ani și 6 luni Premiul II. câte un galbin de 10 coroane au primit următorii: Cornelia Cosma din Chilioara, Valeria Velle — Ardihot, Aurel Osianu — Bârseul de sus, George Buscan — Tâmaia și Măria Szabó — Ardihot.

Au mai fost premiați cu premii de 2—5 coroane vro 150 de copii. Toți copilașii participanți au primit și diplomă dela reuniunea femeilor.

În urmă mamele și copilașii s'au fotografiat într'o grupă pitorescă.

Copilașii au fost tratați cu lapte, caș, bomboane etc. din partea dnei Elena Hosszu Longin n. Pop de Băsești, a cărei îngrijire și atențiune s'a extins până la cele mai mărunte lucruri.

Mamelor pe cum și țăranilor veniți la această adunare li s'a servit din partea Il. Sale dlui G. Pop de Băsești mâncări și vin.

La orele 2 d. m. a urmat banchetul festiv la care au luat parte 500 de persoane. În cursul banchetului au cântat cele două coruri sus amintite. A toastat dl A. Barboloviciu pentru Maiestatea Sa. Bădea George salută oaspeții, după cari a mai urmat apoi un șir întreg de animate toaste.

Pe marginea drumului se ivește o căsuță învălăită cu paie, o casă săracă, însă cu o prispă veselă, pe al cărei pâlmar răd câteva oale cu flori și o femeie își leagă la sân un copilaș cu părul auriu ca și acoperișul casii ca și soarele ce scaldă în lumină ograda întreagă.

Pe o muche de deal, un păstor cu căciulă mare vișinie, răzimat în bătă cată lung încolo, de vale, după o fată subțirică ce se depărtează cu cofa pe umăr.

E soarele nămiezi. Aerul pâlpaie, de simți nevoie să înhizi ochii și sub cerul senin, de un albastru alburii niște căpițe de paie își întind vârfurile lor ușoare, iar umbrele vinete așternute te îmbiu la odihnă. E așa de cald! Nimeni nu mai trece pe drum. Băiată că se ivește un șirag de care, e zi de târg, prin pulberea albicioasă și prin aerul învăpăiat carele vin încet cu boii lor mari, acei boi cu boturi vinete, umede, și cu ochii mari păcurii. Un călăreț a luat-o pe margine ca un panțan și alții vin mai pe urmă, — o lume întreagă de megieri ce se duc la bălciu.

Iacă și bălciul. Casele poposite în preajma țărbărilor pline cu toate bunătățile, acoperite

de pânză și țoale de toate culorile. Boii s'au întins la pământ și morfolesc o mână de coceni în vreme ce stăpânul tocmește colo o juncană.

La o tarabă s'au arătat ochii șireți și urduroși ai unui ovrei ce-și așteaptă mușterii. A intrat unul acum. În încăperea mohorâtă nenorocitul beat, cu capul lăsat pe brațe, lângă sticla cu otravă picotește în ochii jupânului ce se lăfăește la teșgheaua lui puturoasă. Pe fereastră, printre sticle cu băuturi verzi și roșii, pe sub umbrar se vede ulița arsă de soare și siluetele case'or.

Iară la drum. A plouat. Cerul se limpezește și prin drumul clisov roatele carelor intră adânc, până la bucea, boii trag din greu, biciul se încovoiaie amarnic, omul cu chipul supt, necăjit, mai pune și el umărul până iese iar la drum mai limpede.

Pădurea răcoroasă cu aerul ei umăd, proaspăt, te primește cu răcoarea ei de după ploaie, cu culoarea verde albăstrie a copacilor și iată venind într'acoace niște cărăuși. Duc pâne multă la moară, saci nenumărați cu grâu la măcinat. Moara se arată cățărâtă în vârful dealului. Apa clipește pe sub spe-

tezele roatei și cărăușii duc îndoindu-se sacii grei.

Mai departe drumul se întinde larg, nesfârșit. Soarele scapătă spre asfințit. Pe după un dâmb de pădure se lasă binișor în jos, roșu ca jeraticul, și aerul aprins pentru ultimele clipe coprinde tot ca într'un cadru de poveste. Carele merg domol, boii nu se mai silesc, satu-i aproape. O fată visătoare, cu mânele încopcite după ceafă, plutește parcă, în urma unei turme, averea casei, doi viței și cinci mioare. Lângă ea o pitcoace de trei, patru anișori, se silește să meargă în rând cu sor' sa. Lângă hotarul satului, pe o râpă un creștin ară din greu, trage brazdă lângă brazdă cu bouleții lui, fără să bage de seamă, că soarele a asfințit de mult, că ceru-i sângerat și noaptea se lasa de-a binele.

Dincolo de sat, departe în nemărginirea câmpiei, niște țigani poposiți. Cortul prin care se strecoară roșaja însângerată a ultimelor clipe ale apusului. — Prin câmpia fumegândă se înalță molcum o melodie. Cântecul pustiului. Țiganul, gol pe jumătate, întins pe spate îi zice din diblă și degetele tremură pe coarde, iar arcușul aleargă dus de o patimă nebună încolo și incoace, Il

La orele 4 d. p. s'a început petrecerea populară la care a fost de față și inteligența. S'a jucat în costumuri frumose de călușer, Briul, Bătuta și Călușerul de câtră 12 flăcăi voinici din Băsești și anume: Dimitrie Pop, Filip Pop, Flore Marinca. Alexandru Pop, Ciril Roman, Zaharie Pop, Ambrosin Reneși, Ioan Pop, Grigorie Szilágyi, Iacob Pop, George Petti, având de vătav pe tânărul dr. C. Iuga. După aceste jocuri au urmat hora Sinai, ardeleana, sârba, învățita și altele la cari s'au încins și alți tineri și fete, inteligenți și țărani.

În urmă II. Sa dl G. Pop de Băsești exprimându-i dlui dr. S. Cl. Iuga recunoștința sa pentru hărnicia cu care a instruit pe țărani la cântări și jocuri naționale, premiază pe cei 12 călușeri cu câte un galben de 10 coroane.

La 7 ore seara au sosit din România cu automobilul dñi Năicu Filipescu. Mihai Cantacuzino fostul primar a Bucureștilor cu fratele d-sale Grigorie, N. P. Gurau avocat și Emanuil N. Butculescu. Tot din România au venit de mai nainte cu trenul dl Alexandru D. Florescu secretarul Ligei culturale cu fiul său Radu. Dl Florescu și de astă-dată ca totdeauna a dovedit dragostea sa față de noi români de dincoace.

În onoarea acestor distinși oaspeți s'a repetat seara la petrecerea tinerimei călușerul și celelalte jocuri naționale.

Petrecerea tinerimei academice a început la orele 8 seara în pavilionul frumos construit, sub conducerea zălosului tinăr Alexandru Pop din Cernești stud. în drept, în parcul Badei George. Au dansat la 150 părechi. În costum național s'au prezintat dna Eleftera Dr. Mihalyi (Dej), dna German (Fiziș), dna Terezia Bălibanu (Băsești), cu copilașii și următoarele dsoare: Getta Hodoșiu (Blaj), Veturia Pop (Vileac), Aurelia și Lucreția Serboc (Vama) Eugenia Butean Supur), Elenuța Stanciu (Botiz), Volumnia Bălibanu (Băsești, Livie Tincu Giroit), Lauro Tămaș (Giungiu) și altele a căror nume mi-au scăpat. Petrecerea a durat cu multă animație până 'n dalbe zori.

Toate sărbările au decurs în ordine exemplară, încât și cei 50 de gendarmi și locotenentul lor s'au mirat că pentru ce a fost de lipsă să vină ei aici. *Coresp.*

vezi mișcându-se, în vreme ce țiganca stăpânită de farmecul cântecului a încremenit lângă bărbat-so cu privirile pierdute în văzduh, iar în cort un țigănuș golaș, stând turcește, se uită cu jind cum îi zice tetea din laută.

Și în farmecul acesta al luminei, al tonurilor calde, vibrante se desfășoară minunata epopee a neamului românesc scrisă în culori de cel mai desăvârșit talmăcitor al frumosului.

Viața lui a fost în atât de strânsă legătură cu această operă măreață că a vorbi de una trebuie să pomenesti și de cealaltă. De aceea durerea ce a înfiorat ochii maestrului a trecut cu toată adâncimea ei în încordările vitejilor dela Plevna, de aceea oștenii de la Smârdan și Opanez aleargă cu fălcile încleștate, cu privirile țintite într'un colț depărtat de țară, unde maestrul simțea că-i tot sufletul eroilor noștri.

Acum, într'un asfințit de soare, prin pulbera aurie a drumului, carul cu boii iubii atâta de maestru, duce la locul de veșnică odihnă trupul marelui slăvitor al patriei noastre. Și în mersul domol al boilor și în tăcerea de biserică a Câmpinei întregi, se restrânge toată dragostea unei țări față de cel mai ales fiu al ei, iubitor al liniștei.

Opera lui măiastră, însă nemăestrată, ne face să-l vedem neconținut, cu chipul lui blajin, ca de copil, cu ochii aceia în care strălucește toată dragostea de viață a neamului românesc! *N. Pora.*

Alegerea dela Beiuș.

Ploaia de candidați maghiari.

Svonurile despre candidarea lui Moritz Salusinski au provocat o adevărată turburare nu numai între Maghiarii din Beiuș, ci și în centrul din Budapesta al partidului patruzecișioptist. Față de Salusinski. printre Maghiarii din Beiuș s'a început a se face vorbă de Réty din Deva, de Györi pădurar al episcopului romano-catolic în Vașcău. În același timp se făceau propagande pentru candidații de cari noi am amintit altă dată. Centrul partidului patruzecișioptist a renunțat la candidatura lui Salusinski pentru că a aflat, că e fiul unui pantofar evreu din Beiuș. Deputații patruzecișioptiști nu vreau să le fie coleg fiul unui păpucar! Kosuth Frantzi nu are noroc cu oamenii săi.

O deputație din Beiuș a plecat Sâmbătă seara la Băile-Herculane, ca să'i ceară lui Kosuth candidarea fostului judecător Benedek László.

Din deputație făceau parte: neguțătorul Bători (mai înainte Abrok), neguțătorul Szigetközi și croitorul Ausländer Lipót, care după cât știm trăiește din bani românești, având în întreprindere uniforme interniştilor din internatul Pavelian din Beiuș. Nu s'ar putea da această bucată de pâne unui măestru român?

În timp ce acești stâlpi ai partidului patruzecișioptist se închinau idolului la Băile-Herculane, Duminecă înainte de amiază s'a ținut în Budapesta conferența partidului patruzecișioptist, care a abandonat candidatura lui Salusinski și l'a candidat pe unul Kardos Arpád directorul executiv al casei de păstrare din suburbiul Ferencváros. Bine înțeles îl va fi chemat și pe acesta altfel mai înainte. Poate: Krausz Adolf, ori altfel. Nu importă.

Nu putem ști însă, că oare Maghiarii din cercul Beiușului vor fi mulțumiți ori nu cu acest candidat? În cazul din urmă se poate întâmpla, ca nici această candidare să nu fie definitivă.

Să meargă numai înainte. Mâne-poimâne vor avea mai mulți candidați, decât câți alegători au.

Duminecă după amiază a sosit la Budapesta și comitele suprem Glatz Antal, ca să se înțeleagă cu cei din centru. Poate și ca să-l ia cu sine pe candidatul guvernului?

„Cine-i Salusinski?“

Întrebarea aceasta, de prisos acum, și-o pune „Tribuna“ în articolul prim de Duminecă și spune, foarte nimerit:

„Când un dușman vrea să-și arate cel mai mare dispreț, atunci el te combate cu trupele sale cele mai slabe, cele mai rele. Guvernul încă face așa cu Beiușenii. El le trimite nu pe un om politic însemnat, nici măcar un adversar onorabil, ci pe un aventurier politic. Candidatura lui Salusinski este o supremă insultă pentru Românii beiușeni. Guvernul îi crede destul de decăzuți de maturitate politică și destul de slugarnici pentru ca să primească ori ce fel de pleavă, ori ce fel de lăpădătură în sânul lor“.

Mutatis mutandis putem zice: Guvernul îi crede pe Beiușeni destul de căzuți, pentru

a se simți onorați, că îl vor scoate din obscuritatea cea mai neguroasă pe un Krausz-Kardos.

Alegerea.

Ziua alegerii va fi în 26 I. c. Președinte va fi Wallner Ödön, protofisc comitatens, al doilea president Györi Géza pădurar în Vașcău, președinți substituți Dr. Martin Schwimmer medic în Beiuș și Paul Bottyán preot reformat în Beiuș.

O observare se impune. Pentru ce nu e nici un Român în comisia alegerii, ce se va ține într'un cerc atât de românesc??

„Prochiământare“.

Așa se chiamă o hârtie ce ni-se trimite din Beiuș. „Prochiământarea“ sub care stă tipărit: „Comitetul dirigent al partidului independent 48-ist“ se rușinează de faptul turburării adunării populare de astă primăvară și în același timp încearcă a'i scuza pe turburători și pe vărsătorii de sânge. „Prochiământarea“ mai spune, că partidul lor va candida pe un bărbat, care cu toată puterea sa va părtini pe guvernul țării. Mai era nevoie să se spună și asta?

Români! Faceți-Vă datoria.

Având în vedere mai ales multele nelegiuiri și volnicii, la cari ne putem aștepta, e de dorit, ca fiecare comună să-și aibă povătuitorii sei iscusii, energici și neînfricați.

Tot Românul să-și facă datoria. Să nu aștepte nimeni invitații și îndemnuri speciale, pentru că nu e vremea de-a ne pierde vremea cu complimente și măguliri. Facă fiecare tot ce îi stă în putință din îndemnul propriu și din însuflețirea inimei sale.

E de dorit ca și bărbați destoinici din alte ținuturi să grăbească a da sprijin fraților Beiușeni.

La Beiuș! Aceasta să fie lozinca pentru toți oamenii de inimă.

Sosește Luni seara la Beiuș dl deputat Dr. Ioan Suci din Arad, pentru a lua parte împreună cu fruntașii din loc la pregătirile pentru alegeri. Aflăm, că tinerimea din Beiuș îi pregătește o primire însuflețită.

Candidarea din partea noastră se va face Mercuri.

Din Ibașfalău.

Dumineca din 22 Iulie v. s'a strâns lume românească din multe părți în cuibul de odinioară al lui Apafi, în orașul Armenilor zmoliți și desnaționalizați și datori vânduți. Ibașfalăul fierbea în ziua aceea, de o forfoteală neobicinuită. Graiul nostru domnia între o casă cu firmă românească, din marginea pieții și biserica lângă care odihnește condeul de scriitor al părintelui Gh. Simu, autorul „Noptilor de iarnă“, atât de citite de tinerimea dela noi. Cei vre-o mie și două sute de Români, cari locuiesc acolo, se mișcau altfel decât până atunci. Căci avea să fie, după ameză serbare culturală, despărțământul Asociației, și petrecere.

De-odată se vestește că „Astra“ e amănată, fiind oprită. Indignarea a fost generală, fiindcă statutele instituției noastre spun atâta: adunările se anunță autorităților și se țin. Aici însă Maghiarii și Armenii „orașului liber regesc“ au adus, încă din 1902, o hotărâre, care se îndrepta atunci în contra Sașilor. Aceasta oprește orice manifestație, publică sau în cerc restrâns, în altă limbă decât în a Statului. E o hotărâre ilegală, a cărei putere însă am avut s'o simțim a doua oară. Pentru că și în anul trecut s'a oprit un

concert, pe care au voit să-l dea clericii din Sibiu. Când s'au făcut pașii de lipsă la ministru, nu s'a ajuns la nici un rezultat, — probabil fiind-că termenul concertului trecuse. Atunci harnicul avocat cu inimă caldă, Dr. Al. Morariu, fostul candidat de deputat în cercul Bălăușerilor, a dat senatului orășenesc o petiție, în care cerea revocarea sau schimbarea concludului cu pricina.

Firește s'a refuzat, pe motivul că „aspirațiile naționaliste nu pot avea nici o îndreptățire pe teritoriul acestui oraș maghiar”. Sperăm acum, că va face să ni-se dea satisfacția cuvenită pentru noua neleguire, comitetul central al Asociației, care a fost înștiințat de pățania despărțământului...

Bine înțeles, petrecerea de seara nu se putea nici amâna, nici strica de hatârul arămiilor luptători pentru sfințenia „ideei”. Deci s'au adunat toți oaspeții și câți mai încăpeau dintre Ibașfăleni. A fost o mulțime cum nu s'a văzut alta pe Târnavă de zece ani de zile. Domnișoarele, cu foarte puține excepții, s'au îmbrăcat românește.

Alături de albul și negrul sever cumpătat, al portului seliștenesc, răsăreau bogate și mândre în dantelele late, iile cu pui în multe colori din jurul Mediașului și cătrînțele înguste, stăpânite de un galben veșted ale altor ținuturi. Acestea se învârteau, se legănau, străluceau de răsfrângerile salbelor zuruitoare, în larga sală a hotelului smuls Ungurilor de banca săsească. Iar printre sunetele muzicii pătrundeau mugete înăbușite, urlete cari nu se înțelegeau, păreau venite din adâncimi negre. Câte-odată urechea prindea alături de cuvântul dulce al dansatoarei, vr'un „Abzug” slab, care nu putea nelișiști pe nimenea.

Până la miezul nopții. Atunci începură mai deslușit răcnetele. În sală, știrile și vorbele de îmbărbătare curgeau. „S'au adunat mulți. Au venit cu ouă clocite și voiesc să ajungă până la noi”. — „Nu vă temeți, sunt numai băiețandri, nu-s primejdioși”. — „Da, dar i-au îmbătat banii lui Issekutz. Au și revolvere”. — „Et, să poftescă dacă le dă mâna”. Și la fiecare ușă stăteau flăcăi de-ai noștri, iar afară, în curte, alți țărani din oraș și din Saroșul-săsesc, îi strângeau în cercul lor. Odată s'a auzit chiar, din sala vecină cu cea de joc, larmă mare și huiduieli: „Jos Valachii! Jos Morariu! Peară trădătorul de patrie!” Dar au încetat curând. Altă-dată s'a ivit pe galerie niște mutre vlăguite și priviam cum piereau însoțite de câte două pieptărele. Iar doi bravi ofițeri de-ai noștri, cari n'aveau chef să-și tulbure petrecerea, au vârat în toți spărieții pe bieții jandarmi prea îngăduitori cu lăr-muitorii. Și astfel, pe la orele trei, ne-am izbăvit de nepoftiții oaspeți beți, — dintre cari unii veniseră din Sighișoara dela sărbarea dată în amintirea poetului Petöfi...

Ce a mai urmat, se știe. Insuflețirea pentru reușita petrecerii, mulțămirea pentru tactul Românilor, exuberanța veseliei după atâta neliniște, au ținut lumea până la prânzul cel mic. Și toți au constatat, cu dreptate, că s'a câștigat ce biruință. Mică, fără strălucire, dar o biruință care va aduce după sine altele, cu altă însemnătate.

*

Să nu se creadă că am scris închipuiri. Am scris mai puțin decât a fost. Dovadă banii ce vor merge pentru biblioteca despărțământului Asociației; dovadă urmele ouălor pe casa dlui Morariu și a răposatului protopop; dovadă ochiurile de ferești, sparte, cari mărturisesc Ungurilor de cultura lor și spun tuturora de o furie nepuțințioasă. Toate sunt dovezi...

Rip.

Corespondențele noastră.

Bistrița, 9 August n.

Spre întregirea corespondențelor celor 23 foști elevi ai preparandiei din dieceza lui Szabó János, îmi iau voia a vă comunica și eu câteva cazuri interesante.

În anii 1902—1903, când și unii Bistrițeni am avut prilej să fim elevi ai acestui pedagogiu, cea mai mare parte a profesorilor se purtau cu noi într'un chip revoltător. Dacă vedeau la noi un ciasornic de buzunar, — ne dădeau notă rea. Dacă eram îmbrăcați mai curățel, poate mai curat decât unul sau altul dintre profesori, — notă rea; dacă dl profesor S. ne trimitea la piață să-i cumpărăm de doi crețari „verdețuri” și nu-i puteam aduce de patru crețari — notă rea; dacă ne trimitea la fântână, în promenadă, după apă și noi nu aveam voie să mergem acolo între servitori și servitoare, — notă rea; dacă nu voiam să-i curățim d'ui profesor S. cotețul de gaini — notă rea. Din pricina acestui tratament mai mulți elevi au părăsit chiar institutul și s'au făcut finanți și cantonieri (boactăr) la căile ferate, iar alții nici până în ziua de azi nu și-au putut câștiga calificăția.

— Dala noi din Bistrița avem să vă comunicăm un caz grav de brutalitate polițienească. Un candidat de avocat român din Bistrița a fost ciocărit de săbiile poliției până la oase și dacă nu-i veniau într'ajutor câțiva oameni cinstiți, juzi dela Tribunal, bietul român ar fi căzut jertfă brutalității, căpitanului de poliție Gyürk Zsigmond, jidan din Budapesta, oarecândva „Biedermann”. Advocații, candidații de avocați și oficianții dela judecătorie au ținut în chestiunea aceasta o adunare de protestare condamnând „cu tot disprețul și toată asprimea procedul brutal a organelor polițienești”, iar locuitorii din Bistrița, fără deosebire de naționalitate, au hotărât să-l boicoteze pe căpitanul Gyürk, în contra căruia s'a făcut arătare criminală pentru că fiind de față n'a împiedecat brutal tățile!

— La 21 și 22 Septembrie se va ținea în Bistrița adunarea generală a „Asociației”, pentru cari se fac de pe acum pregătiri. Dl Dr. Leonida Domide a început instruirea corului, care va da cu acest prilej și un concert.

Er.

Cronica externă.

Chestiunea marocană.

Bombardarea orașului Casablanca a produs în Fez efectul așteptat. Sultanul a comunicat consulului francez din Fez, prin ministrul său de externe, că e dureros atins de atentatul împotriva alor nouă Europeni și că e gata să dea cea mai deplină satisfacție, în rândul întâi să-l destituie pe pașa din Casablanca.

În urma procedului energic al Francezilor, situația s'a îmbunătățit pretutindeni. În Mazagan, guvernorul a reușit să mențină ordinea. Populațiunea indigenă e liniștită.

Despre ocuparea orașului Casablanca și luptele cu indigenii însărcinatul de afaceri al Franței la Tanger a adresat ministrului Pichon o lungă telegramă în care semnalează amănunțele conduitei eroice a detașamentului însărcinat, în ziua de 5 August, cu protejarea consulatului francez. Depeșa adaogă că numeroșii streini, martori oculari ai vitejiei și prezenței de spirit a soldaților, nu puteau să-și oprească strigătele de admirațiune.

O telegramă a amiralului Philibert relativă la vigoasă atacare a cartierului consulatelor, atac respins în ziua de 7 August dimineața de către marinarii francezi și spanioli, spune că cinci marinari de pe crucișătorul „Duchayla” au fost uciși; marinarii spanioli au avut de asemenea un număr de soldați uciși și răniți.

Triburile revoltate în contra Magzenului au suferit pierderi considerabile, mărite prin focurile trase de crucișătoarele „Gali-

lée” și „Forbin”. Patru crucișătoare cuirasate au sosit la orele 11 dimineața, tocmai la timp pentru a face să înceteze atacul pe care detașamentele nu ar mai fi putut să-l susție multă vreme. Trupele au fost debarcate, după ce timp de 15 minute s'au tras focuri pentru a se curăți împrejurimile orașului. Debarcarea s'a operat repede, de și era o puternică hulă și orașul ocupat. Debarcarea materialului a continuat în timpul nopții sub lumina proiectoarelor. Amiralul Philibert și generalul Drude au așezat în oraș o proclamațiune arătând cari sunt intențiunile Franței.

O altă telegramă a amiralului Philibert din 8 August, după amiază, semnalează că generalul Drude, care a așezat lagărul în apropierea orașului, a respins cu vigoare un atac făcut de 5—600 de călăreți.

*

Intrevederea dela Swinemünde.

Ministrul de externe al Rusiei, Isvolski, a acordat trimisului special al ziarului „Le Temps” din Paris o întrevedere în care a făcut următoarele declarații interesante:

„Vizita împăratului Rusiei, fiind un răspuns la aceea pe care împăratul Wilhelm i-o făcuse acum doi ani la Bjoerko, are, firește un caracter familiar și conform cu prietenia tradițională, care leagă așa de multă vreme cele două case suverane.

Cancelarul german și ministrul de externe rus, legați de mulți ani prin prietenie personală, au avut multă plăcere să se întâlnească și să treacă în revistă, în convorbirile lor, diferitele chestiuni politice la ordinea zilei. Dar se poate spune cu siguranță că aceste convorbiri n'au avut ca obiect nici o temă specială și că nu poate să rezulte din ele nici o schimbare în relațiile dintre diferitele puteri. S'a constatat cu satisfacție din amândouă părțile, că nici în Europa, nici în Extremul Orient situația nu dă loc nici unei neliniști.

În ceea-ce privește recentele evenimente din Maroc, ambasadorul Germaniei din Paris a primit asigurările cele mai mulțumitoare asupra scopului și caracterului acțiunii, de care Franța se gândește s'o întreprindă la Casablanca de acord cu Spania și nici o complicație nu e de prevăzut în această privință din partea Germaniei.

Lucrările conferinței de la Haga se apropie de sfârșit și grație atitudinii împăciuitoare a puterilor, cari au puncte de vedere diferite asupra chestiunii limitării înarmărilor, această chestiune se va regula în bună înțelegere.

În sfârșit, în Extremul Orient, după iscălire recentelor convenții ruso-japoneze, raporturile dintre Rusia și Japonia sunt stabilite pe o bază solidă și pacea generală va fi și mai mult asigurată prin viitoarea încheiere a acordurilor, cari sunt pe cale de negociare între Rusia și Engli-tera.

Intrevederea, bine înțeles, nu va schimba nimic în raporturile cari leagă sau Rusia sau Germania cu celelalte puteri. E lămurit că întâlnirea dintre cei doi împărați și dintre miniștrii lor, întărind raporturile de prietenie cordială dintre Rusia și Germania, nu poate de cât să contribuie la consolidarea păcii și la eliminarea ori cărui motiv de jignire între puteri, atât în Europa cât și în Asia.

Revolte în Coreea.

Din Söul se telegrafiază că trupele coreane din Benșu și Hondșu s'au răsculat. Poporul din aceste locuri s'a alăturat la răsculați. În Wanzu 250 de soldați coreani au reușit să alunge din oraș autoritățile civile japoneze. Trupele japoneze numai după o luptă sângeroasă de două ciasuri au reușit să recupe orașul. Revolte mici s'au întâmplat și în alte orașe din provincie.

Procesul bisericii ortodoxe române pentru mănăstiri.

(Sfârşit).

Impărţirea mănăstirilor comune în modul arătat, considerând numărul covârşitor şi averea considerabilă a mănăstirilor înşirate sub numeri 8—28, cari mănăstiri rămân în proprietatea bisericii părâţilor şi nu formează obiectul acestui proces, dar cari la stabilirea părţii noastre din numărul şi averea lor sunt la tot cazul a se lua în vedere, este îndreptăţită şi echitabilă de oarece având în vedere complectă egală îndreptăţire a ambelor metropolii interesate precum şi numărul credincioşilor, metropoliei de sub conducerea semnaţilor i s'ar cuveni o parte cu mult mai mare decât partea neproporţionat de modestă, indicată mai sus.

Anume principiul şi intenţiunea separării hierarhice ordonată prin rescriptul prea înalt alăturat sub lit. A.) este ca poporul românesc de religiunea gr. or. să fie pus sub ocrotirea Metropoliei înfiinţate pe seama lui şi astfel bisericile, şcolile şi alte instituţiuni bisericesti, aflătoare pe teritoriul locuit de dânsul, să fie încorporate la noua organizaţie bisericească, cu alte cuvinte să fie scoase de sub jurisdicţiunea metropoliei de Carlovăţ.

Atara separare — după cum am amintit mai sus — cu privire la celelalte instituţiuni şi averi s'a efectuat deja, rămânând pendente numai mănăstirile de pe teritoriul locuit de Români; referitor la aceste mănăstiri congresul bisericesc de pe acele vremi a fost îndrumat prin rescriptul prea înalt dela 1864 la stabilirea unei învoielii drepte şi echitabilă.

Astfel este fără îndoială că atât după natura lucrurilor, cât şi în înţelesul scopului şi intenţiunea separării hierarhice, exprimate în preafinalul autograf, mănăstirile de pe teritoriul locuit de populaţiunea românească, sunt a se adauge la Metropolia românească; pe baza aceasta de drept Metropolia română ar fi îndreptăţită să pretindă ca cele şase mănăstiri din Banat, cari toate se află pe teritoriul în preponderanţă locuit de Români, să fie puse sub jurisdicţiunea sa, iar celelalte mănăstiri mult mai numeroase şi mai bogate dimpreună cu averile lor să rămână intacte în proprietatea părâţilor. — Cu toate astea bazându-ne pe punctul nostru de vedere istoric şi având în vedere principiul echităţii, ne mărginim numai la pretensiunea noastră asupra celor trei mănăstiri, cari se află în părţi locuite curat numai de Români. Acestea necondiţionat i-se cuvin bisericii noastre.

În urma asta reprezentanţa bisericii române cer judecătoriei delegate prin reprezentantul lor fixarea unui termen pentru dezbaterea procesului, la care cer ca să fie citaţi: metropolitul şi patriarhul sârbesc din Carlovăţ; episcopul Timişorii, ca superior imediat al mănăstirilor din Bezdin şi Sân-Georgiu; episcopul Vârşeşului ca superior imediat al mănăstirilor din Mesici, Voiloviţa şi Baziaş; archimandritul Isac Doşen, egumenul mănăstirii Bezdinului; ieromonahul Ştefan Nikolits, egumen al mănăstirii Sân-Giorgiului; ieromonahul Cornel Petroviş, egumen provizor al mănăstirii din Mesici; archimandritul Gavril Ananiev, stariţ al mănăstirii din Voiloviţa şi ieromonarchul Iosif Popoviş, egumen al mănăstirii filiale din Baziaş, iar după dezbaterea procesului pe baza dovezilor dezvoltate **r e p r e z e n t a n ţ i i** Bisericii noastre cer împărţirea restului de mănăstiri, aflătoare în regiuni locuite de Români; această împărţire însă are să se facă aşa ca cele trei mănăstiri, Bezdin Sân-Giorgiu şi Mesici să fie trecute dimpreună cu averea mişcât. în proprietatea metropoliei gr. or.-române în curs de 15 zile dela publicarea sentenţei şi sub urmări de execuţie. În fine archiereii bisericii române cer restituirea cheltuielilor procesuale pe motivul că părţii sunt cauza că afacerea aceasta care se putea

regula şi pe cale pacinică, a ajuns la proces. Semnaţi: Ioan Meţianu, arhiepiscop-metropolit gr. or. români Ioan Papp, episcop gr. or. român în Arad şi Nicolae Popea episcop gr. or. rom. în Caran-sebeş.

O epistolă deschisă

la adresa preşedintelui Comunităţii de avere a fraţilor grăniţeri din Caransebeş.

Am petrecut câţva timp în Băile Erculane, cu care ocaziune am primit informaţiuni despre astfel de lucruri ce s'ar petrece de timp îndelungat la Comunitatea de avere din Caransebeş, cari de s'ar adevări, fără nici o amânare ar trebui să începem o acţiune spre a stârpi acest rău în mod radical.

Las la o parte ori-ce atingere de persoane, din contra te rog, domnule preşedinte, fi sincer şi spune adevărul negenat, căci prin asta linişteşti opinia publică, care de un timp cârteşte în continuu şi murmură, că pădurile Comunităţii de avere *D-Ta le-ai vinde la ovrei*. Ştim însă, că alţii înaintea D-Tale au vândut mai multe şi n'au fost atacaţi nici suspiţionaţi. Vrem lumină în lucru, dacă şti, spune adevărul, să cunoaştem lumea ce ne împresoară.

1. E adevărat, că firma Brüder Eisler are brevet de a manipula după plac în pădurile foştilor grăniţeri şi cu deosebire în pădurile cele preţioase cu lemn de gorun? Şi cumcă acest brevet l'ar avea de ani îndelungaţi sub scutul şi la propunerea domnului director silvanal al Comunităţii de avere? Ai şi D-Ta dela el o astfel de propunere?

2. E adevărat, că firma Eisler a fost înainte cu vre-o 8 ani prinsă, că lucră cu ciocane falşificate şi că pentru acest fapt de înşălăciune ar fi fost pedepsită cu 40.000 de coroane, după alţii cu 85.000 coroane, care sumă ar fi solvit-o fără graiu mai mult?

3. E adevărat, că acum după ani de zile de oprire dela lucrul în pădurea în care s'a comis înşălăciunea, la expresa cerere a domnului director silvanal *chiar D-Ta* ai fi conces de nou firmei Eisler să înceapă manipularea în acea pădure, deşi pădurea aceea e afară din contractul ce-l aveţi cu ea?

4. E adevărat, că faptul comis de firma Eisler a fost năbuşit prin fostul comitet, deşi era un fapt pentru care numita firmă trebuia scoasă din întreaga ţară a mai pune secura în pădure?

5. Ai cunoşti despre acea, că numita firmă îşi bate peptul, prin amplexii ei, că pe pădurile Comunităţii de avere ea e stăpână?

6. E adevărat, că amplexii Comunităţii de avere primesc dela numita firmă cadouri, din cari unii s'au câştigat deja averi considerabile?

7. E adevărat, domnule preşedinte, că D-Ta ai fi oprit a da grăniţerilor lemne din tăiturile menite spre exploatare, fiindcă D-Ta le-ai rezervat şi pe acelea firmelor cari au contracte cu Comunitatea de avere?

8. Ştii, că acest fapt dă anză să bănuim, că cu pădurile noastre se face speculă urâtă? Şi că persoana D-Tale încă cade în acest suspiţiu grav?

9. E adevărat, în fine, că afară de unele persoane cari fac parte din comitetul Comunităţii de avere — Brancovici şi Miulescu — grănicerii nu pot să fie întreprinzători

de păduri? Pe ce bază? Nu sunt aşa de buni banii Românilor ca a ovreilor? Cari mai sunt întreprinzători români en gros? Rog a numi câteva persoane! Se zice că nu e *nici unul* şi asta din principiu!!!

Te cunosc prea bine, deci sper răspuns apriat şi date adevărate. Din parte-mi Te asigur, domnule preşedinte, că îţi stau la dispoziţie cu lucruri, cari Te vor surprinde că le ştie lumea! Ne apropiem de cazul al doilea *Grödl*.

Un grăniţer cu vot.

ŞTIRILE ZILEI.

Luni, 11 August 1907.

— **Tragedia unui fost ministru român.** Dl Ştefan Şendrea, fost ministru al României, torturat de o grea boală neura-stenică, a încercat săptămânile trecute să se sinucidă în Ploieşti. Dus la Bucureşti, a repetat în trei rânduri încercările de sinucidere. La sfatul medicilor din Bucureşti, familia a hotărât să-l ducă pe bolnavul Şendrea într'un sanatoriu din Viena.

Azi noaptea, fostul ministru a făcut a cincea încercare de sinucidere, aruncându-se din trenul expres în apropierea de staţiunea Zebegény. Dl Şendrea era însoţit de fiul său Ştefan Şendrea iunior, de fica sa Dna Tacu, inginerul D. Tacu, ginerele său, drul Antoniu, medic-asistent la Mărcuţa, şi de vizitiul său, un om de încredere care îl îngrijia. În apropiere de staţiunea Zebegény nu departe de Nagy-maros, însoţitorii săi cari aţipiseră, trezinduse au observat că dl Şendrea lipseşte din mijlocul lor. L'au căutat pretutindeni în vagon, fără să dea de urmele lui. La Zebegény s'a oprit trenul — deşi de obicei nu se opreşte — şi şeful de staţie a ordonat să se cerceteze linia. În Nagy-maros a primit familia apoi o telegramă în care să spune că dl Şendrea a fost găsit lângă şine, rănit grav. Transportat la Budapesta, a fost internat în sanatoriu Herzl (Fasor 5), unde familia l-a chemat pe doctorul Dollinger. E puţină nădejde ca bolnavul să scape de moarte.

Trimitem încercatei familii condolenţele noastre sincere.

— **Teatru în Haţeg.** Dumineca trecută a aranjat tinerimea din Haţeg o modestă reprezentaţie teatrală împreună cu petrecere. S'au jucat piesele „Trei doctori“ şi „Zăpăciţii“. Abstragând dela sfiala primei păşiri pe scenă a unora dintre dşoare rolurile au fost bine interpretate. Vorba vine. Nu interpretate ci mai mult croite, deoarece piesele în sine sunt atât de slabe încât diletanţii n'aveau ce să interpreteze. Ba erau siliţi în cele mai multe locuri să amplifice ei de ei dialogurile căci sărăcia acţiunii aduce pe diletanţi pas de pas în situaţii tot mai nenaturale, chiar penibile.

Şi parcă ţi se umple sufletul de amar când eşti silit să te mărgineşti la astfel de piese, mai ales când şti că şi acestea sunt unele dintre cele mai bunişoare în sârântocul nostru repertoriu teatral. Trebuie să te întristezi câtă vreme vezi cu cât stau mai bine celelalte popoare tovarăşe din patria noastră.

Nu voi să fac învinuire cu aceste diletanţilor. Din potrivă. S'au jucat rolele foarte bine. Ba pentru aptitudinile lor era potrivită o piesă mult mai grea şi mai bună, în care să-şi poată arăta destoinicia. Se vor fi trudit destul să aleagă unele mai bune, dar de unde să le ia? Nu pot însă să nu dau expresie sentimentului de aversiune faţă de astfel de piese teatrale, pe cari cel mai laic în ale dramaturgiei trebuie să le condamne.

Ba chiar indignare te cuprinde în primul

loc împotriva editorilor cari dau la lumină orice copilărie fără cel mai mic control, iar în rândul al doilea împotriva autorilor și „originali prelucrători“, cari nu-și dau seamă de păcatul ce îl comit în potriwa artei și a limbei noastre românești.

Ar fi timpul suprem să se curețe balastul mușcăcios din repertoriul nostru teatral și datoria în locul prim cade în spatele societății pentru fond de teatru să porceadă cu foc și lapis pe această cale. Speranța unei înviorări legate de biblioteca teatrală s'a cam spulberat de oarece piesele publicate aci nu-i fac absolut nici o fală.

Nădejde nouă ne-a răsărit abia acum în zilele mai apropiate în persoana lui Z. Bârșan. Și o presimțire tainică ne spune că el va fi un adevărat Luter al teatrului românesc. Semnele prevestitoare ni-l arată deja în lumina aceasta. Să dea Dzeu să o facă, noi îi dăm mână de ajutor să ajungă la izbândă, că ne-am săturat de atâta literatură teatrală — de post.

Încă odată diletanților dela Hațeg—laude, iar pieselor condolențe. (s).

— **Desp. Panciova al Astrei.** Luni în 19 August c. n. 1907 la 3 oare după amiază se ține în localul școlii din Sâmbă-Mihai (Végszentmihály) adunarea despărțământului Panciova al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, la care se invită membrii și toți cei ce se interesează de cultura poporului român.

Ordinea zilei: 1. Raportul comitetului cercual. 2. Raportul cassariului și stabilirea preliminarului pe anul viitoriu. 3. Acvirare de membri noi. 4. Disertațiuni. 5. Alegerea directorului și a comitetului cercual.

Panciova, în 21 Iunie 1907. Nicolae Popoviciu m. p. director. P. Stoica m. p. notariu prov.

— **Atentat împotriva directorului C. F. române.** Sâmbătă la orele 1 după amiază un atentat a fost săvârșit în București, asupra domnului Em. Miculescu directorul general al C. F. R.

Un fost frinar la căile ferate, având piciorul tăiat într'un accident petrecut zilele trecute, s'a urcat în vagonul dlui Miculescu, care pleca la Gherghani, și a tras un glonț de revolver asupra sa. Glonțul a lovit pe directorul C. F. R. în piciorul drept producându-i o rană gravă.

Dsa a fost transportat în grabă acasă, str. Primăverei 30, unde i-s'au dat ajutoare medicale.

Criminalul a fost arestat.

Se afirmă că frânarul a comis atentatul spre a se răzbuna de oarece fusese congediat.

Mâță turbată. În comuna Vulcan, comit. Hunedoara a mușcat o mâță turbată pe stăpânul și stăpâră-sa pe muncitorul dela minele de cărbuni Ion Chirca, soția acestuia, precum și pe un băiat de 14 ani. Femeea și băiatul au fost răniți grav de turbata pisică și au fost expediți imediat la institutul Pasteur din B-pesfa. S'a constatat că turbarea a apucat mai departe printre pisici și s'au luat g abnice măsuri de a feri locuitorii de eventuale primejdii.

— **Holera în Fusia** În Rusia holera se răspândește într'un mod îngrijitor. În guvernământul Samara au obvenit până acuma 70 cazuri de îmbolnăvire de holeră, dintre cari 16 cu exit letal. Există temerea că epidemia se va răspândi în satele dimprejur unde nu sunt medici de fel. În Simbirsk 12 cazuri de holeră au fost, în Astrahan tot atâtea. După cum se anunță în Samara s'au ivit alte 12 cazuri de îmbolnăvire suspectă.

— **Accident de tren în Spania.** Din Madrid se telegrafiază că în tunelul dela Alassura s'au ciocnit două trenuri. În urma carambolului opt vagoane s'au făcut bucăți. Ca prin minune vieți de om n'au pierit; a-

fară de rănirea mai ușoară a doi împiegați de tren, nenorocire mai mare nu s'a întâmplat.

— **Profesor de gimnasiu sinucigaș.** La Pressburg profesorul de gimnas în retragere Scharmir Gyula s'a sinucis în spital unde fuse transportat, sărind din catul al II. Pătinea de o boală incurabilă.

— **Gară aruncată în aer.** Din Detroit se telegrafiază că în apropierea lui Ontario a explodat o cantitate enormă de dinamită. Gara nouă a trenurilor Michigan a fost prefăcută aproape întreagă în ruine. Mai multe persoane, șeful gării, și-au pierdut viața, și mai mulți inși au primit grave răni. Explozia a fost atât de puternică, încât toate ferestrele din Essex s'au spart iar detunătura a fost auzită la o îndepărtare de 15 mile.

— **Cazul Eránosz-Gennari.** În afacerea Eránosz-Gennari a fost citat alaltăieri la poliție măestrul de scrimă Gennari, escrocul avocatului Eránosz.

Aici i-s'a luat interogatorul până la 2 ciasuri după amiază, rămânând ca azi să se prezinte din nou la poliție. Interogatorul se ține în secret raportând poliția numai procuraturii despre rezultatul cercetării acestei a faceri Dela atitudinea procuraturii depinde atitudinea poliției.

— **Explozie în Capitală.** Sâmbătă seara o groaznică explozie întâmplată în Gyárutca, zgudui văzduhul băgând spaimă în populație.

Anume în atelierul lui Hollán Ferencz se dregea automobilul contelui Karácsony Jenő. Pe când se turna benzina în automobil, ucenicul ce ținea o lumânare în mână, se apropie prea tare de rezervoriul cu benzină, care se aprinsă și făcu explozie. Automobilul s'a prefăcut în mii de bucăți și se aprinse și atelierul.

Băiatului nebagător de seamă nu i-s'a întâmplat ca prin minune nimica afară de unele mici leziuni. El a fost numai asvârlit cât colea așa, că bucățile de automobil nu l'au vătămat. Pentru localizarea focului au fost chemați la fața locului pompierii, cari reușiră să sfângă focul. Paguba este de 80.000 cor.

— **Guvernul pentru jertfele exploziei unui balon.** Nu de mult s'a întâmplat că de pe câmpul de exercițiu dela Hajmáskér a scăpat un balon, care în apropierea localității Hajduböszörmény a explodat. Explozia s'a întâmplat așa, că coborându-se balonul în curtea unui farmer, un servitor în întunerecul nopții nu știa ce atârână în arbore. El trezi din somn pe ceilalți tovarăși și pe administratorul moșiei și aprinzând o lumânare se duse să vadă ce monstru se acățase între crângurile arborului. Dar n'ajunse bine se cerceteze treaba, căci balonul, din care eșia gazul cu putere, a și explodat. Șapte inși au plătit scump curiozitatea aceasta în neștiința lor. Patru au rămas morți pe loc, dar trei și acum zac bolnavi. De soartea acestor jertfe se interesează acum guvernul ungar. A cerut prin comitele suprem informații referitor la starea familiară a celor uciși prin explozie pentru a acorda un sprijin oarecare urmașilor acelor. Să nu ne surprindă generositatea aceasta a ministrului ungareș.

E vorba că experimentatorii armatei sunt cauza imediată a acestei nenorociri, prin urmare guvernul nu face alta decât plătește cu bani greșala subalternilor săi. Căci altcum nici că li-ar păsa guvernanților noștri de soarta celor nevoieși.

Poșta Redacției.

Din dieceza lui Szabó Iános. Corespondențele și întâmpinările sosite la redacția noastră în chestiunea articolelor cu titlul de sus le vom da în numerele viitoare, îndată ce vom dispune de spațiu.

Corespondenții noștri sunt rugați să scrie numai pe o parte a hârtiei și cât mai pe scurt.

Gh. (Sângeorgiu). A mers scrisoare. La vedere.

Romanul ziarului „Lupta.“

Părinți și fii

de

(25)

Ivan Turghenieff.

„Văzui pe tata d-tale în două rânduri, și am auzit multe despre dânsul — grai ea — îmi pare foarte bine de-a vă putea cunoaște“.

În clipa aceasta resări înaintea ei un aghiotant tânăr, care o invită la un cadril. Ea primi.

„Va să zică dansați?“ întrebă Arcadis sficios.

„Da. De ce mă întrebați? Vă par doară prea bătrână pentru dans?“

„Ce și cugetați. Imi dați voe să vă angajez la o mazurcă?“

Doamna Odintoff zâmbi. „Cu plăcere“ — îi răspunse, dar nu cu un aer de ocrotitor, ci așa cum surorile măritate privesc la frații lor mai tineri. Doamna Odintoff era ceva mai bătrână decât Arcadis. Avea 29 de ani impliniți, dar în fața ei el se simțea ca un băeșas, ca un școlar începător, ca și când deosebirea vârstei ar fi fost mult mai mare. Matei Ilici se legănă către locul ei, și îi spunea complimente cu droaia. Arcadis se dete delături câțiva pași, fără să o scape din ochi nici cât ai clipi, urmărind-o și în vârtejul dansului. Ea povestea tot atât de simplu cu dansatorul ei, ca și cu Matei Ilici, mlădiându-și dulce capul când încolo, când încoace, aproape totdeauna cu un zîmbet ușurel pe buze. Nasul poate să-i fi fost nițel cam gros, ca la toate femeile ruse, și culoarea feței nu era tocmai spuma laptelui Arcadis era încredințat totuși că de când lumea nu văzuse o frumusețe mai desăvârșită. Glasul ei îi suna mereu la ureche, i-se părea că faldurii hainei sale se resfirau altminteră decât la alte femei de cari era înconjurată—mai largi și mai simetrice; și că poate mișcările ei erau de odată și distinse și naturale.

Când resunară întiile acorduri de mazurcă Arcadis simțea parcă-l cuprinse un soi de sfială, șezând lângă dansatoarea sa. Nu știa ce să facă, cum să înfiripe conversația, își vîri fisticit mâna prin chică. Uluirea lui nu dăinui mult, seninătatea doamnei Odintoff îl aduse în apele sale numaidecât și pe el. Un sfert de oră n'a trecut de-a binele, și el ciotrica gălăgios și fără pic de sfială despre tătine-so, despre unchiu-so, despre felul vieții sale la Petersburg și la țară. Doamna Odintoff îl asculta cu atenție complexantă, resfirând și adunând evantaiul. Guralivul de Arcadis nu tăcu din gură numai când veneau să-i angajeze dansatoarea. Sitnicoff bunăoară se încercă și de două ori. Ea se puse la ședere, se apuca iar de evantai, dar sînul ei nu salta de fel mai zorit ca și înainte, iar Arcadis ciotrica mai departe, ne mai putând de fericire că i s'a dat a se simți în jurul ei, să-i vorbească privindu-o în ochi, pe fruntea mândră, în fața ei cuminte și gingașă. Ea vorbea puțin, dar vorbele-i dovedeau multă și adâncă cunoaștere a vieții. Lui Arcadis îi venea să creadă din unele observări ale ei, că, fie că era tineră, avuse a îndura multe zbuciumări, și că de multe lucruri o duruse capul.

„Cu cine erați, când vă prezentase domnul Sitnicoff?“ îl întrebă ea.

„Dară l'ați observat pe tânărul acela? Așa, că are o față ciudată? E un bun prieten de-al meu, îl chiamă Bazaroff“.

Arcadis prinse a-i vorbi de prietinel său. Atâtea de toate toacă despre el, și atâtea de cu zel îi curgea vorba, încât doamna Odintoff se întoarse spre Bazaroff și îl privi cu curiozitate. Mazurca era pe sfârșite. Lui Arcadis îi părea foarte rău, că trebuia să se departe de dansatoarea sa; prea fericit fusese vreme de o oră petrecută cu dânsa. Simțea, ce-i drept, că tot timpul acesta ea-l privea, să zicem, cam de sus, par-că el i-ar datori ceva, însă sufletele tinere de loc nu se simt umilite de ocrotirea unei femei frumoase.

(Va urma.)

Economie.

Cronica agricolă. Asociația regnicolară a agricultorilor ungari a primit la 9 August dela corespondenții din provincie următoarele rapoarte asupra situației agricole:

Arad. Timpul uscat și cald e favorabil pentru treer.

Cucuruzele precum și celelalte plante de săpat, deasemenea fânețele și livezile au lipsă de o ploaie bună.

Becicherecul-Mare. Treerul e pe sfârșite. Recolta, în deosebi ceea ce privește grâul e foarte slabă.

Grâul e abia 4 măji metrice la jugherul catastral, ovăsul 10 măji metrice, iar orzul 12 măji metrice.

Căldura îndelungată tropică și seceta a avut de urmare, că cucuruzele se coc prea din vreme, așa că și recolta acestora va fi nesatisfăcătoare.

Debreșin. Tuleii cucuruzelor sunt mari și verzi, ploaia abundentă din urmă a avut o înfrunse binefăcătoare asupra dezvoltării cucuruzelor și a celorlalte plante de săpat, starea lor s'a îmbunătățit vădit.

Oradea-Mare. Secerișul s'a isprăvit din bine și în împrejurări prielnice.

Treerul s'a început.

Grâul e slab, atât ca calitate, cât și ca cantitate.

Grâu va fi abia 4 măji metrice la jugherul catastral, secara 5—6, iar ovăzul 7 măji metrice.

Panciova. Ploaia din urmă, care s'a revărsat asupra întregului ținut, a fost de mare folos cucuruzelor, așa că agricultorii sperează 12 măji metrice la jugherul catastral.

Grâu e în țifără medie 4 măji m. la jugher, calitatea slabă.

Sătmar. Prospectele de recoltă nu s'au schimbat, sunt pretutindeni cele din săptămâna ultimă.

Timișoara. Căldura tropică pricinuește pagube enorme în cucuruz. Calitatea grâului e foarte slabă.

Vârșeț. Căldura excepțională și seceta amenință cu peire cucuruzele.

Opreliștea exportului de nutreț din Bulgaria. Guvernul bulgar a dat o ordinațiune, conform căreia exportul din Bulgaria a tuturor plantelor de nutreț e oprită.

Aceasta a avut de urmare, că atât la noi cât și în Viena prețurile plantelor de nutreț s'au urcat repentin.

Oprirea exportului s'a făcut în interesul economiei de vite din Bulgaria.

Recolta Bulgariei în anul acesta va fi foarte slabă.

Grânele au dat o recoltă slabă mijlocie, calitatea însă bună.

Ovăzul promite o recoltă slabă, iar cucuruzul slabă mijlocie.

Fân va fi foarte puțin anul acesta în Bulgaria.

Situația băncilor de emisiune. (7 August). **Banca austro-ungară.** Bilete de bancă în circulațiune: 1.831,357.000 (—46,668.000) coroane.

Metal: 1.442,984.000 (—2,450.000) c.

Portofoliul: 659,284.000 (— 26,759.000) coroane.

Lombard: 60,383.000 (—2,013.000) c.

Rezerva biletelor de bancă scutite de dare: 9,116.000 cor.

Banca imperială germană. Bilete de bancă în circulațiune: 1.429,148.000 (—45,336.000) mărci.

Metal: 890,404.000 (+ 12,340.000) mărci.

Portofoliul: 1.002,370.000 (— 21,764.000) mărci.

Bursa de efecte. Situația în piața de bani e încă tot încordată.

În străinătate cursul tuturilor valorilor favorizate de speculație au căzut, la noi deasemenea.

La sfârșitul săptămânei trecute, făcându-se o mulțime de realizări, cursurile acțiunilor de prima bonitate, ale institutului austriac și ungar, au căzut de odată cu 6—7 coroane.

Această devaloare s'a estins și asupra celorlalte valori favorizate.

Valorile locale încă au pierdut în săptămâna trecută din cursuri.

Băncile și comisionarii au constrâns clientela a se desfășura angajamente.

În târgul efectiv în întreaga săptămâna trecută, circulația a fost minimală.

Rentele atât ungare cât și austriace, s'au eftinit, deasemenea și valutele; acestea însă la sfârșitul săptămânei s'au scumpit din nou cu puțin.

La încheierea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
" " austriac	— 614 —
" " ung. a.	— 744·59
" băncii de escompt a.	— 480·50
" soc. căilor ferate austro ung.	— 653 —
Renta ung. de aur 4 proc. vinde	— 110·50
" " coroane 4 " "	— 91·70
" austr. de aur 4 " "	— 115·50
" " coroane 4 " "	— 96·50
Scrisuri fonciare „Albina“	— 101 —
Napoleon d'or (20 franci aur)	— 19·16
20 mărci germane, aur	— 23·56
Galbeni austriaci și ungurești	— 11·43
Bilete germane 100 mărci	— 117·70
" franceze 100 franci	— 95·90
" italiene 100 lire	— 95·95
" române 100 lei	— 95·15
Ruble rusești de hârtie	— 2·53

Prețurile cerealelor. În piețele străine de cereale în cursul săptămânei trecute prețurile au scăzut.

În Franța grâul s'a eftinit cu 80 fileri, iar făina cu 1 coroană și 15 fileri de maja m. (1000 kgr.).

Perspectivul recoltei în Franța sunt bune.

În America de Nord grâul s'a eftinit săptămâna trecută cu 70 fileri maja m.

Farmerii au adus în piețe cantități foarte mari de grâu.

În Anglia, fiind oferte numeroase, grâul s'a eftinit cu 60 fileri, iar cucuruzul s'a scumpit cu 20 fileri de maja m.

În Țările de Jos și Belgia grâul s'a eftinit deasemenea cu 50 fil.

În Germania cu 20 fileri de maja m.

În Rusia îmbunătățindu-se starea semănăturilor de grâne, prețurile au scăzut.

Din România, Serbia și Bulgaria au fost puține oferte.

La noi în tot cursul săptămânei trecute tendința în târgul de cereale a fost fermă.

Grâul s'a vândut în Budapesta în cursul săptămânei trecute circa 150.000 măji metrice.

Secara s'a scumpit cu 20—30 fileri de maja m.

Orzul s'a scumpit cu 80 fileri de maja metrică.

Pentru orzul nou producției cer prețuri urcate, cumpărătorii spre sfârșitul săptămânei trecute au fost nevoiți a acorda prețuri mai mari.

Ovăzul s'a oferit purin, cererile încă sunt neînsemnate.

Calitatea ovăzului nou, adus în piață, e inferioară celei din anul trecut, astfel cumpărătorii preferă ovăzul vechiu.

Cucuruzul a fost căutat, prețul s'a urcat în cursul săptămânei trecute cu 50—60 fil. de maja m.

Țărățele au fost foarte căutate s'au făcut cumpărări însemnate și pentru străinătate.

Rapița încă a fost căutată cu prețuri urcate.

În săptămâna trecută au sosit la Budapesta 81.489 măji m. grâu, 26.267 măji m. secară și s'au expedit 95.386 măji metrice făină și 20.365 măji m. țărățe.

În magazinele publice ale capitalei au rămas la sfârșitul săptămânei ultime următoarele cantități de cereale:

	măji	metrice:
Grâu	—	204.900
Secară	—	18.000
Orz	—	1.500
Ovăș	—	14.500
Cucuruz	—	135.900
Rapiță	—	6.200
Făină	—	18.400

Piața din Budapesta.

L

Cereale.

Grâu, maja metrică, frumos	. 24 cor.	— 15 fil.
" " " " mijlociu	. 23 cor.	25 fil.
" " " " mai slab	. 22 cor.	10 fil.
Secară, maja, m. dela	17 cor.	10 fil. 17.60
Orz, " " "	15 cor.	10 fil. — 15.50
Cucuruz nou, " "	13 cor.	60 fil. — 13.80
Ovăș, " " "	16 cor.	15 fil. — 16.75
Rapiță, " " "	35 cor.	20 fil. — 35.80

II.

Producte.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela	151 cor.	— 152 cor
Slănină,	131 cor.	— 140 cor
Cartofi,	— cor.	— fil. — — —

Spirit,	55.— cor.	— 56.—
-------------------	-----------	--------

III.

Târgul de porci Kőbánya (Steinbruch),
(Prima calitate ungară).

Bătrâni	— — —	fileri kilogramul
Tineri	137—138	fileri kilogramul

Redactor responsabil:

VASILE MACREA.

Tip. «Pop. Rom.» Budapest, István-ut 11.

„RACOȚANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚIUNI

în Șeica-mare (Nagy-Selyk) Nagy-Küküllő m.

Filiale: Mediaș și Elisabetopole.

Primește depuneri spre fructificare și de deponenților 5 procente până la 500 cor., pentru depuneri stabile dela 500 cor. în sus cu abdicere de 30 zile 5 și jumătate procente. Darea de venit după capitalele depuse o plătește intitutul separat.

Depuneri până la 3000 coroane — să pot ridica și — după starea cassei — să plătește fără abdicere.

Depuneri și ridicări se pot face pe cale poștală și să expediază franco.

Tot asemenea acordează credite cambiale, personale, hipotecare și de lombard în modul cel mai culant.

Direcțiunea.

Cancelaria arhitectului

I. NIGA

ARAD, STRADA ARCHIDUCELE IOSIF NUM. 1.

Telefon 275.

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, ca specialist în ritul nostru oriental, edifică și restaurează biserici în mod artistic, trimite schițe și proiecte de spese gratuit.